

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
"Закарпатський лісотехнічний фаховий коледж
Національного лісотехнічного університету України"

Циклова комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ЗЛФК НЛТУ України

Михайло ЛІПЧЕЙ

» 08 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екологічне законодавство

Галузь знань 10 *Природничі науки*
Спеціальність 101 *Екологія*
Освітньо-професійна програма *Екологія та охорона навколишнього середовища*
Освітньо-професійний ступінь *фаховий молодший бакалавр*

Хуст - 2023

Програма навчальної дисципліни «Екологічне законодавство» для здобувачів освіти спеціальності 101 Екологія, освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища».

Розробник: Біланинець В. Ф., викладач.

Програму розглянуто на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін ЗЛФК НЛТУ України

Протокол від « 28 » 08 2023 р. № 1

Голова циклової комісії Віктор ШЕФФЕР

Схвалено методичною радою

Протокол від « 30 » 08 2023 р. № 1

Голова методичної ради Юрій МОРОЗ

« 30 » 08 2023 р.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>10 Природничі науки</i>	Нормативна	
	Спеціальність <i>101 Екологія</i>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма <i>Екологія та охорона навколишнього середовища</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-ий	-
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
	8-ий	-	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Освітньо-професійний ступінь <i>фаховий молодший бакалавр</i>	Лекції	
		36	-
		Семінарські	
		24	-
		Самостійна робота	
		30	-
		Вид контролю:	
ДЗ	-		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 66,6 % : 33,3 %

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологічне законодавство» належить до вибірових освітніх компонентів (за вибором здобувача освіти) освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» спеціальності 101 Екологія.

Навчальна дисципліна спрямована на опанування здобувачами освітнотеоретичних знань і формування практичних умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації екологічної правосуб'єктності учасників екологічних правовідносин, правильного застосування норм екологічного законодавства, які об'єднуються в інтегровану спільність природоресурсного, природоохоронного (середовищеохоронного) та антропоохоронного спрямування.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічне законодавство» є формування предметних компетентностей у сфері правового регулювання використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки. Вивчення даної навчальної дисципліни сприяє набуттю майбутніми фахівцями знання основ екологічного законодавства, практик його застосування з метою забезпечення законності у сфері природокористування, охорони довкілля та захисту екологічних прав як окремих громадян, так і інтересів держави в цілому; формує екологічно спрямований світогляд і високу еколого-правову культуру здобувачів фахової передвищої освіти.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни відповідно до її освітньої компоненти є: опанування здобувачами освіти необхідних теоретичних положень, засвоєння сутності еколого-правових категорій як-то: «природні об'єкти», «природні ресурси», «раціональне природокористування», «екологічна безпека» та ін.; змісту еколого-правових інститутів (екологічних прав та обов'язків, права власності на природні ресурси та комплекси, права природокористування, права екологічної безпеки тощо), формування розуміння конкретного змісту норм екологічного права.

При вивченні навчальної дисципліни здобувачі освіти мають оволодіти навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами, еколого-правовою літературою, навчитися розуміти конкретний зміст норм екологічного права.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» при вивченні навчальної дисципліни «Екологічне законодавство» у здобувачів освіти мають бути сформовані такі загальні (ЗК) та спеціальні (СК) **компетентності**:

- ЗК01: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК02: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, в тому числі правові;
- ЗК03: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК06: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК08: прагнення до охорони та збереження навколишнього середовища;
- СК08: здатність до використання основних принципів і складових екологічного управління;
- СК10: здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування;
- СК11: здатність до участі в реалізації природоохоронних заходів або екологічних проєктів.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти досягненню результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

За підсумками вивчення навчальної дисципліни «Екологічне законодавство» здобувачі освіти повинні досягнути наступних **результатів навчання**:

- РН2: здійснювати пошук, відбирати інформацію з різних джерел у сфері професійної діяльності;
- РН4. Використовувати положення, принципи, методи та поняття фундаментальних і прикладних наук у навчанні та професійній діяльності.
- РН7: використовувати нормативні документи, довідкові матеріали для практичного виконання робіт і проведення обробки даних;
- РН15: забезпечувати дотримання правил охорони праці, промислової, пожежної та екологічної безпеки.

Для успішного вивчення даної навчальної дисципліни здобувачам освіти необхідна наявність знань з правознавства, розуміння основних правових понять і категорій, а також наявність основ знань з окремих галузей права: конституційного, адміністративного, земельного, господарського, цивільного та інших.

Програма навчальної дисципліни «Екологічне законодавство» розрахована на 90 годин, 3 кредити ЄКТС (1 кредит ЄКТС = 30 годин).

III. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	всього	у тому числі:			всього	у тому числі:		
		лекції	семінарські	с.р.с.		лекції	семінарські	с.р.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ 1								
Змістовний модуль 1. Екологічне законодавство та екологічна політика держави. Екологічні права та обов'язки громадян. Право власності на природні ресурси. Право природокористування. Правові засади управління в сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.								
Тема 1. Екологічне законодавство та екологічна політика держави.	6	2	2	2				
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян.	6	2	2	2				
Тема 3. Право власності на природні ресурси.	8	4	2	2				
Тема 4. Право природокористування.	8	4	2	2				
Тема 5. Правові засади управління в сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів.	6	2	2	2				
Тема 6. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	8	4	2	2				
Разом за змістовним модулем 1	42	18	12	12				
МОДУЛЬ 2								
Змістовний модуль 2. Правове регулювання охорони та використання земель. Правове регулювання охорони та використання надр. Правове регулювання охорони та використання водних ресурсів. Правове регулювання охорони, використання та відтворення лісів. Правовий режим охорони, використання та відтворення тваринного світу. Правове регулювання охорони атмосферного повітря. Право користування природно-заповідним фондом України.								
Тема 7. Правове регулювання охорони та	10	4	2	4				

використання земель.								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 8. Правове регулювання охорони та використання надр.	6	2	2	2				
Тема 9. Правове регулювання охорони, використання та відтворення лісів.	8	2	2	4				
Тема 10. Правове регулювання охорони та використання водних ресурсів.	8	4	2	2				
Тема 11. Правовий режим охорони, використання та відтворення тваринного та рослинного світу.	6	2	2	2				
Тема 12. Правове регулювання охорони атмосферного повітря.	4	2		2				
Тема 13. Правова охорона природно-заповідного фонду України.	6	2	2	2				
Разом за змістовним модулем 2	48	18	12	18				
Всього годин:	90	36	24	30				

IV. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Екологічне законодавство та екологічна політика держави. Екологічні права та обов'язки громадян. Право власності на природні ресурси. Право природокористування. Правові засади управління в сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Тема 1. Екологічне законодавство та екологічна політика держави.

Поняття та предмет екологічного права як галузі права. Екологічні правовідносини. Об'єкти та суб'єкти екологічного права. Джерела екологічного права. Конституція України в системі джерел екологічного права. Законодавче та підзаконненормативно-правове регулювання екологічних правовідносин. Акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування як джерела екологічного права. Міжнародні договори як джерела екологічного права України.

Проблеми у здійсненні екологічної політики держави.

Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян.

Поняття екологічних прав і свобод людини. Система конституційних екологічних прав і свобод людини в Україні. Право людини на безпечне для життя та здоров'я довкілля. Право людини на відшкодування екологічної шкоди. Право людини на свободу екологічної інформації.

Обов'язки людини і громадянина у галузі екології. Гарантії екологічних прав людини та основні форми їх захисту.

Тема 3. Право власності на природні ресурси.

Поняття права власності на природні ресурси. Об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси. Підстави виникнення права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси. Підстави припинення права власності на природні ресурси.

Тема 4. Право природокористування.

Поняття та види права природокористування. Принципи права природокористування. Суб'єкти та об'єкти права природокористування. Право загального природокористування. Право спеціального природокористування.

Основні права та обов'язки природокористувачів. Підстави виникнення та припинення права природокористування. Особливості природокористування на правах оренди.

Тема 5. Правові засади управління в сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів.

Поняття державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Система та повноваження органів публічної влади в галузі охорони довкілля. Повноваження в галузі охорони довкілля органів

державного управління загальної компетенції. Повноваження в галузі охорони

довкілля органів державного управління спеціальної компетенції. Повноваження інших органів державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Загальнотеоретичні засади функцій державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Правове регулювання державного моніторингу навколишнього природного середовища. Правове регулювання державного обліку у галузі природокористування й охорони навколишнього природного середовища. Правове регулювання ведення державних кадастрів природних ресурсів. Правове регулювання стандартизації і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Правове регулювання лімітування в галузі природокористування. Правове регулювання екологічного ліцензування. Правове регулювання державного екологічного контролю.

Правове регулювання екологічного інформаційного забезпечення.

Тема 6. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Загальнотеоретичні засади юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Поняття екологічного правопорушення. Об'єкти і суб'єкти

екологічного правопорушення. Кримінально-правова відповідальність за екологічні правопорушення. Адміністративно-правова відповідальність за екологічні правопорушення. Цивільно-правова відповідальність за

екологічні правопорушення. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення.

МОДУЛЬ 2.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Правове регулювання охорони та використання земель. Правове регулювання охорони та використання надр. Правове регулювання охорони та використання вод. Правове регулювання охорони, використання та відтворення лісів. Правовий режим охорони, використання та відтворення тваринного та рослинного світу. Правове регулювання охорони атмосферного повітря. Право користування природно-заповідним фондом України.

Тема 7. Правове регулювання охорони та використання земель.

Поняття та юридичні ознаки землі як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади використання та охорони земельних ресурсів. Екологічні права та обов'язки власників земель та землекористувачів. Державне управління і контроль у сфері використання та охорони земельних ресурсів. Основні функції державного управління землями. Правове регулювання ведення державного земельного кадастру. Поняття, суб'єкти та об'єкти земельних правопорушень. Юридична відповідальність за порушення законодавства про охорону та використання земель.

Тема 8. Правове регулювання охорони та використання надр.

Поняття та юридичні ознаки надр як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади гірничого права. Загальнотеоретичні засади надрокористування та правової охорони надр. Екологічні права та обов'язки надрокористувачів. Державне управління і контроль в галузі вивчення, використання та охорони надр. Правове регулювання ведення державного кадастру родовищ і проявів корисних копалин. Правове регулювання геологічної інформації.

Поняття, суб'єкти та об'єкти гірничих правопорушень. Юридична відповідальність за порушення гірничого законодавства.

Тема 9. Правове регулювання охорони, використання та відтворення лісів.

Поняття та юридичні ознаки лісу як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади лісового права України. Поняття, види, суб'єкти та об'єкти лісокористування. Екологічні права та обов'язки лісокористувачів. Порядок здійснення плати за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. Державне управління і контроль у сфері використання та охорони лісів. Правове регулювання ведення державного лісового кадастру.

Поняття, суб'єкти та об'єкти правопорушень у сфері використання та охорони лісів. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства.

Тема 10. Правове регулювання охорони та використання водних ресурсів.

Поняття та юридичні ознаки вод як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади водного права. Принципи права водокористування. Басейновий принцип державного управління у сфері використання, охорони та відтворення водних ресурсів. Об'єкти і суб'єкти права водокористування. Екологічні права та обов'язки водокористувачів. Державне управління і контроль у сфері використання та охорони водних ресурсів. Правове регулювання ведення державного водного кадастру.

Поняття, суб'єкти та об'єкти правопорушень у сфері охорони водних ресурсів. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства.

Тема 11. Правовий режим охорони, використання та відтворення тваринного та рослинного світу.

Поняття та юридичні ознаки тваринного світу як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади фауністичного права. Екологічні права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу.

Правове регулювання мисливства. Правове регулювання рибальства.

Державне управління і контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Правове регулювання ведення державного кадастру тваринного світу.

Поняття, суб'єкти та об'єкти правопорушень у галузі фауністичного права. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ.

Поняття та юридичні ознаки рослинного світу як об'єкта правової охорони та використання. Загальнотеоретичні засади флористичного права.

Загальнотеоретичні засади охорони і використання природних рослинних ресурсів. Правове регулювання загального використання природних рослинних ресурсів. Правове регулювання спеціального використання природних рослинних ресурсів. Правове регулювання ведення Зеленої книги України.

Державне управління і контроль у сфері охорони та використання рослинного світу. Правове регулювання ведення державного кадастру рослинного світу.

Поняття, суб'єкти та об'єкти правопорушень у галузі флористичного права. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.

Тема 12.Правове регулювання охорони атмосферного повітря.

Поняття та юридичні ознаки атмосферного повітря як міжнародного універсального розподільчого природного ресурсу. Загальнотеоретичні засади охорони атмосферного повітря. Державне управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря. Правове регулювання стандартизації і нормування у галузі охорони атмосферного повітря. Правове регулювання здійснення державного обліку та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.

Поняття, суб'єкти та об'єкти правопорушень у галузі охорони атмосферного повітря. Юридична відповідальність за порушення атмосферного охоронного законодавства.

Тема 13.Правова охорона природно-заповідного фонду України.

Правовий режим природно-заповідного фонду України. Предмет правового регулювання Червоної книги України. Поняття та види природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Академічний курс Екологічне право України: Підручник / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ "Вид-во "Юрид. думка", 2008. –720 с.
2. Андрейцев В.І., Балюк Г. І., Бобкова А. Г., Ковальчук Т. Г., Краснова М. В. Екологічне право. Особлива частина: Повний академічний курс — К.: Істина, 2010. — 544 с.
3. Андрейцев В.І. Екологічне і земельне право України — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 271 с.
4. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки — К.: Знання-Прес, 2002. — 332 с.
5. Баб'як О.С., Біленчук П.Д., Чирва Ю.О. Екологічне право України — К.: Атіка, 2008. — 216 с.
6. Екологічне право / за ред. А. П. Гетьмана. - Х.: Право, 2013. - 432 с.
7. Кілічава Т.М. Екологічне право – К.:Ун-т "Україна", 2015. – 302 с.
8. Кобецька, Н. Р. Екологічне право України : навч. посіб. / Н.Р.Кобецька. — 2-ге вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 352 с.
9. Костицький В.В. Лісове право України: Навч.посіб./Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. —К.: ЗАТ "НІЧЛАВА", 2003. — 164 с.
10. Малишко М.І. Екологічне право України: Навч. посіб. / В.З. Янчук (ред.). — К.: Видавничий Дім "Юридична книга", 2009. — 389 с.
11. Попов В.К., Гетьман А.П., Разметаєв С.В., Шахов В.С., Кулініч П.Ф. Екологічне право України — Х.: Право, 2015. — 480 с.
- 12.Рябець К.А., Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с.
13. Тищенко Г.В. Екологічне право: Навч. посіб. - К.:ТП Пресс, 2013. - 256 с.
14. Шило В.В., Баб'як О.С. Екологічне право України — Х.: Оригінал, 2007. —103 с.
15. Гетьман А.П., Шульга М.В., Попов В.К., Анісімова Г.В., Гордєєв В.І. Екологічне право України — Х. : Право, 2005. — 384 с.

Додаткова:

1. Васюта О.А. Екологічна політика України на зламі тисячоліть / Київський міжнародний ун-т. — К.: КиМУ, 2004. —308 с.

2. Гавриленко Б.Б. Економіко-правові важелі раціонального природокористування: Навч. посіб. — Запоріжжя: Поліграф, 2004.-144 с.
3. Гавриш С.Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні: Проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства / Верховна Рада України; Інститут законодавства. —К.: АТ "Книга", 2002. —634 с.
4. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 544 с.
5. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / За заг. ред. В.В. Медведчука. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 212с.
6. Костицький В.В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. — К.: УСП МСБ "Eusmeu", 2003. — 772 с.
7. Малишко М.І. Основи тваринного (фауністичного) права: Конспект лекцій — К.: УНА, 2000. — 40 с.
8. Малишко М.І. Основи українського водного права: Конспект лекцій — К.: УНА, 2000. —19 с.
9. Малишко М.І. Основи українського надрового (гірничого) права: Конспект лекцій — К.: УНА, 2000. —24 с.
10. Малишко М.І. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення — К.: УНА, 2004. — 24 с.
11. Малишко М.І. Екологічно-правовий статус людини в Україні — К.: 2001. —18 с.
12. Малишко М.І. Основи рослинного права —К., 2002. —23 с.
13. Малишко М.І. Основи українського атмосферного права: Конспект лекцій — К.: УНА, 2000. — 27 с.
14. Непійвода В.П. Правове регулювання в галузі лісів: доба утвердження підтримного розвитку. — К.: Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва, 2004. — 339 с.
15. Покоłodна М.М., Разметаєв С.В., Телюра Н.О. Екологічне право в малюнках і схемах для всіх / С.В. Разметаєв (ред.). —Х.. 2002. — 46 с.
16. Ткаченко О.В., Шаропова С.В. Екологічне право України: питання та відповіді. —Х.: Торнадо, 2004. — 76 с.

Нормативно-правові акти законодавства України:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. –1996. -№ 30. – Ст. 141; <https://cutt.us/Pv82D>
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року – К.: Юрінком Інтер, 2008; <https://cutt.us/Ft1gw>
3. Лісовий кодекс України, 2006 р. – К.: Юрінком Інтер, 2008; <https://cutt.us/3FnGf>
4. Водний кодекс України від 20 липня 1995 р. –К.: Юрінком Інтер, 2008; <https://cutt.us/UzghU>
5. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. –К.: Юрінком Інтер, 2008; <https://cutt.us/E5ZcW>
6. Господарський Кодекс України. Господарський процесуальний Кодекс України: Офіційний текст // Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 304 с; <https://cutt.us/AKqqZ>; <https://cutt.us/AKqqZ>
7. Цивільний кодекс України. Офіційний текст // Міністерство юстиції України. -К.: Юрінком Інтер, 2008. –464 с.; <https://cutt.us/LomOC>
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року – Х.: ТОВ “Одісей”, 2008. –256 с.; <https://cutt.us/d2bS5>
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року –К., 2008; <https://cutt.us/Zffm4>
10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р.// <https://cutt.us/RJR6E>
11. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10 січня 2002 р.; <https://cutt.us/hKZJD>
12. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2001 р. // <https://cutt.us/7euuX>
13. Про охорону атмосферного повітря: Закон України в редакції від 21 червня 2001 р.// <https://cutt.us/JQS7y>
14. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 р. // <https://cutt.us/FTYc2>
15. Про рослинний світ: Закон України від 9 квітня 1999 р.// <https://cutt.us/OTZYk>
16. Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону: Закон України від 10 лютого 2000 р.// <https://cutt.us/IxmQU>

17. Про тваринний світ: Закон України від 8 грудня 2001 р. // <https://cutt.us/qvZlb>
18. Про Червонукнигу України: Закон України, 2002 р. // <https://cutt.us/IEpYI>
19. Про мисливське господарство і полювання: Закон України від 22 лютого 2002 р. // <https://cutt.us/cnpEU>
20. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 6 лютого 2003 р. // <https://cutt.us/VV687>
21. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р. // <https://cutt.us/OtVQc>
22. Про екологічну мережу України: Закон України від 24 червня 2004 р. // <https://cutt.us/Op9uH>
23. Про туризм: Закон України в редакції від 18 листопада 2003 р. // <https://cutt.us/Op9uH>
24. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08 лютого 1995 р. // <https://cutt.us/04eXf>
25. Про поводження з радіоактивними відходами: Закон України від 30 червня 1995 р. // <https://cutt.us/y0FIQ>
26. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. // <https://cutt.us/DVABr>
27. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. // <https://cutt.us/DBKvu>
28. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13 липня 2000 р. // <https://cutt.us/IEda2>
29. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. –2003. –№ 36. –Ст. 282; <https://cutt.us/OiuVT>
30. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. –2003. –№ 39. –Ст. 349; <https://cutt.us/r6q65>
31. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. –2003. –№ 39. –Ст. 350 // <https://cutt.us/c2GhD>
32. Про захист рослин: Закон України від 14 жовтня 1998 року // Відомості Верховної Ради України. –1998. –№ 50-51. – Ст. 310 // <https://cutt.us/7PBzj>
33. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. –1995. –№ 14. –Ст. 91 // <https://cutt.us/zKKMm>

34. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. –1993. –№ 34. –Ст. 352 // <https://cutt.us/YqGB7>
35. Підзаконні нормативно-правові акти законодавства України.

Інформаційні ресурси:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. www.ligazakon.ua
3. www.nau.kiev.ua
4. <https://ovu.com.ua/>
5. <https://www.kmu.gov.ua/>